

Žodžiai, kuriuos AI turi pamiršti

Ką iš tikrųjų išduoda lietuvišką AI tekstą. Išmatuota 37 000 žodžių AI teksto prieš 48 000 žodžių tikros lietuvių kalbos, ir rezultatas nustebino: svarbiausia ne žodžiai, o brūkšnys ir sakinių ritmas.

NUSTATYMAI

5 MIN SKAITYMO

2026-09-21

Kiekvienas AI rašo vienodai, ir tu tai matai. Bet dauguma internete gulinčių sąrašų sako ieškoti ne to. Jie išverčia anglišką „delve, leverage, seamless“ sąrašą į lietuvių kalbą ir liepia drausti žodžius, kurių lietuviškas AI beveik nerašo.

Todėl šitą gidą perrašiau 2026-09-21, kai pasitikrinau tikrais tektais. Dabar jame tai, ką iš tikrųjų išmatavau.

01

Ką išmatavau

Paprašiau Claude parašyti 22 įprastus lietuviškus darbo tekstus be jokių papildomų nurodymų: laiškus klientams, produktų aprašymus, komercinius pasiūlymus, pamokas, įrašus, naujienlaiškius. Iš viso 37 197 žodžiai. Tada palyginau juos su 48 677 žodžiais tikro žmogaus rašytos lietuvių kalbos ta pačia tema.

Rezultatas buvo nemalonus. Iš 34 žodžių, kuriuos ankstesnė šito gido versija liepė drausti, AI tekstuose pasirodė **trys**. Iš 23 frazių nepasirodė nė viena. Užtat keturis dalykus, kuriuos tas sąrašas draudė, žmogus vartoja dažniau negu AI.

Vadinasi, senas sąrašas didžiąja dalimi draudė ne tai.

02

Kas iš tikrųjų išduoda AI

1. Brūkšnys. Vienas ilgas arba vidutinis brūkšnys kas 50 žodžių. Tai stipriausias ženklas ir jis matosi iš tolo, nes lietuvis taip nerašo beveik niekada. Vien dėl šito vieno dalyko tekstas atrodo negyvas.

2. Sakinių ritmas. Čia subtiliausia dalis. AI sakiniai beveik visi vienodo ilgio: tik 2,8 procento jų ilgesni nei 25 žodžiai. Žmogus tokių turi 8,1 procento. Žmogus parašo ilgą sakinį, paskui labai trumpą, paskui vidutinį. AI laiko vieną tempą visą tekstą, ir po dviejų pastraipų tai pradeda migdyti.

3. Pabaiga. AI baigia tekstą retoriniu klausimu arba santrauka to, kas ką tik buvo pasakyta. Tikruose tekstuose to nebuvo nė karto.

4. Pradžia. „Puikus klausimas“, „Žinoma“, „Mielai padėsiu“. Tai ne mandagumas, o vieta, kur nieko nepasakoma.

03

Ko NEreikia drausti

Šitie keturi dalykai buvo senajame sąrašė, ir jie yra klaida. Skliausteliuose, kiek kartų jie pasitaikė 10 000 žodžių.

- „ne tik X, bet ir Y“ (AI 1,1 · žmogus 1,0). Vienodai. Tai ne AI ženklas, o normalus sakinyss.
- „tai ne X, o Y“ (AI 0,5 · žmogus 1,0). Žmogus rašo dvigubai dažniau.
- Trijų dalykų išvardijimas (AI 4,6 · žmogus 5,6). Žmogus dažniau.
- „Įsivaizduok“ (AI 0,0 · žmogus 0,4). AI jo nevartojo nė karto.

Uždraudęs juos gauni tekstą, kuris nebeskamba nei kaip AI, nei kaip tu.

Sąrašas

Rašai man lietuviškai. Laikykis šių taisyklių visur, ką rašai.

SKYRYBA

Jokių brūkšnių sakinio viduryje, nei ilgųjų, nei vidutinių. Vietoj jų taškas, kablelis, dvitaškis arba nauja eilutė. Jokių šauktukų. Jokių daugtaškių dramai. Jokių kabučių aplink paprastą žodį, kad jis atrodytų ypatingas.

RITMAS

Sakinių ilgis turi svyruoti. Kas kelias pastraipas parašyk vieną ilgą sakinį, ilgesnį nei 25 žodžiai, ir bent vieną visai trumpą, iš trijų ar keturių žodžių. Niekada nerašyk kelių vienodo ilgio sakinių iš eilės. Pastraipos taip pat turi būti skirtingo ilgio.

PRADŽIA IR PABAIGA

Nepradėk nuo mano pagyrimo: jokio „Puikus klausimas“, „Žinoma“, „Mielai“. Nekartok mano klausimo. Neaiškink, ką tuoj darysi, tiesiog daryk. Nebaik retoriniu klausimu. Nebaik santrauka to, ką ką tik parašei.

ŽODŽIAI

Neik aplinkui: jei rašai „užtikrinti“, pasakyk, kaip; jei rašai „efektyvus“, pasakyk, kuo. Vietoj „optimizuoti procesą“ rašyk, kas konkrečiai sutrumpėja. Kai sakinyje yra skaičius arba

veiksmas, jis lieka. Kai nėra, jis dingsta.

TESTAS

Prieš atiduodamas tekstą išmesk iš kiekvieno sakinio po vieną žodį. Jei sakiny s nieko neprarado, tas žodis buvo užpildas, ir jo neturi būti.

05

Kodėl tai veikia geriau negu žodžių sąrašas

Žodžių sąrašas kovoja su pasekme. Uždraudi dvidešimt žodžių, AI randa dvidešimt pirmą, ir tekstas vis tiek skamba taip pat, nes ritmas nepasikeitė. Taisyklė apie ritmą kovoja su priežastimi: modelis renkasi vidurkį, o vidurkis yra vienodas tempas. Kai pasakai, kad tempas turi svyruoti, jis nebeturi kur pasislėpti.

06

Prieš ir po

Tas pats pranešimas klientui, du kartus.

Prieš: „Mūsų komanda nuolat siekia užtikrinti aukščiausią kokybę ir efektyvius sprendimus, kurie padės jūsų verslui augti bei pasiekti užsibrėžtus tikslus.“

Po: „Užsakymas dabar užima vieną žingsnį, ne tris. Klientai baigia pirkti, o ne palieka krepšelį. Patikrinom su 40 pirkėjų.“

@APIX.STUDIJA · APIXSTUDIJA.LT/GIDAI/ZODZIAI-KURIU-AI-NETURI-RASYTI/ · NEMOKAMAS GIDAS,
DALINKIS SU NUORODA

Antrame yra skaičius, veiksmas ir žmogus. Pirmame nėra nieko, ką galėtum patikrinti. Ir atkreipk dėmesį į ritmą: trys skirtingo ilgio sakiniai, o ne vienas ilgas.

07

Ką padaryti šiandien

Nukopijuok bloką, įklijuok į Claude instrukcijas ir paprašyk perrašyti paskutinį laišką, kurį jam rašei. Skaityk ne žodžius, o sakinių ilgius. Jei jie visi vienodi, taisyklė neprigijo, ir tada pasakyk tiesiai: „sakiniai per daug vienodo ilgio, perrašyk“.

08

Kur įklijuoti

Claude naršyklėje arba programėlėje: Settings (nustatymai) → Profile (profilis) → laukas, kuriame Claude prašo aprašyti, kaip jis turėtų atsakinėti. Įklijuok visą bloką ir išsaugok. Nuo tada jis galioja kiekvienam naujam pokalbiui. Jei nori taisyklės tik vienam darbui, įklijuok ją į Project instrukcijas. ChatGPT tas pats laukas vadinasi Custom instructions (asmeninės instrukcijos) ir yra Settings → Personalization.